

Valmistelu

ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Kuntalaisaloite.fi – palveluun on 16.8.2023 luotu seuraava aloite.

”Kemin kaupungista puuttuu eläinlääkäri ja sitä myöten eläinlääkäripalvelut. On kohtuutonta ja asettaa myös kansalaiset eriarvoiseen asemaan jos eläinlääkärillä käyntiä varten sinulla on oltava ajokortti ja auto. Tai tarpeeksi rahaa ajaa taksilla naapurikuntiin. Kotieläimet ovat myös ikäihmisille ilo sekä hyvää seuraa ja eläinlääkärin puute rajoittaa myös heidän mahdollisuuksiaan pitää eläimiä. Tällä hetkellä avunsaanti on epävarmaa, eikä voi tietää minne asti on lähdettävä. Akuuteissa tapauksissa apu voi ollakin liian kaukana”.

Lausunto ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö:

Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009) annettiin 12.06.2009. Valtioneuvosto päätti 6.6.2013, että Kemin ja Tornion kaupunkien sekä Keminmaan, Simon ja Tervolan kuntien tulee muodostaa ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue edellä mainitussa lainsäädännössä edellytetyllä tavalla.

Kemin, Tornion, Keminmaan, Simon ja Tervolan ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa 1.1.2014 ja vastuukuntana toimii Tornion kaupunki. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen muodostamisen yhteydessä Kemin kaupungin ja muiden kuntien (Keminmaa, Simo ja Tervola) eläinlääkärit, samoin kuin terveystarkastajat, siirtyivät yhteistoiminta-alueelle Tornion kaupungin työntekijöiksi.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen palveluiden järjestämisestä ja hallinnosta vastaa Tornion kaupungin ympäristöterveys- ja joukkoliikenneviranomainen nimeltä ”Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto”.

Yhteistoiminta-alueen eläinlääkintähuollon kustannukset jakaantuvat kuntien kesken seuraavasti: Simo 10,72%; Keminmaa 11,27%; Kemi 14,72 %; Tervola 20,36% ja Tornio 42,93%.

Tornion kaupungin Internet-sivujen (28.8.2023) mukaan yhteistoiminta-alueen eläinlääkäreiden toimipisteet (vastaanotot) sijaitsevat tällä hetkellä Torniossa, Tervolassa ja Simossa. Hätäpäivystys kiireellisissä tapauksissa on vuorotellen myös edellä mainituissa toimipisteissä.

LAB-ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan koulutusohjelmassa vuonna 2021 tehtyssä opinnäytetyössä nimeltä ”Lemmikkien merkitys psyykkiseen hyvinvointiin”, todetaan mm. että: *”Lemmikeillä on monenlaisia vaikutuksia omistajiensa hyvinvointiin. Ne tuovat elämään säännöllisyyttä ja rutiinia, sekä rytmittävät päivän kulun tietynlaiseksi. Säännöllisyys ja rutiini ovat osa hyvinvointia ja lemmikkien kanssa elämä asettuu sille suunniteltuun rytmiin lähes automaationa”*. Opinnäytetyön mukaan *”Moni kokee lemmikkien antavan merkityksen elämälle ja syyn huolehtia itsestään”*.

Opinnäytetyön mukaan ”*Lemmikkien seura myös vähentää yksinäisyyttä ja luo rutiininia omistajansa arkeen. Vähentämällä yksinäisyyttä voi lemmikki toimia kantavana voimavarana omistajansa psyykkiselle hyvinvoinnille luomalla tasapainoa ja sosiaalista kanssakäymistä*”.

Itä-Suomen yliopiston liikunta- ja urheilulääketieteen laitoksella vuonna 2020 tehdyn ”Koiran omistamisen vaikutus omistajan fyysiseen aktiivisuuteen ja hyvinvointiin” – nimisessä Pro Gradu-tutkielmassa puolestaan todetaan, että ”*Koiran omistaminen vaikuttaa positiivisesti omistajan fyysiseen aktiivisuuteen ja hyvinvointiin. Koiranomistajat olivat fyysisesti aktiivisempia kuin väestöntutkimusten mukaan suomalainen aikuisväestö, ja heidän kokemansa kestävyys- ja lihaskuntotasonsa oli parempi*”. Lisäksi tutkimuksessa ilmeni, että koiran omistaminen lisäsi koiranomistajan sosiaalisuutta ja vuorovaikutusta koiran kanssa liikkuesssa”.

Kemissä ei ole tällä hetkellä tarjolla lainkaan eläinlääkärin palveluja.

Eläinlääkärin puuttuminen Kemistä on monesti esille tullut asia pieneläinten, varsinkin koirien ja kissojen, omistajien keskuudessa. Eläinlääkintäpalvelua tarvitsevat koirista lemmikkikoirat, mutta myös palvelukoirat, opaskoirat ja metsästyskoirat.

Vallitseva tilanne on, kuten aloitteessa tuodaan esille, autottomille ihmisille erittäin huono, koska eläinlääkäriin meno edellyttää matkustamista naapurikuntiin. Tilanne ei ole myöskään sairaan eläimen kannalta hyvä, jos palvelupiste on etäällä, pitkän automatkan päässä.

Kunnan tehtävä on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Eläinlääkärin saaminen Kemin kaupunkiin tukisi tätä tavoitetta, sillä lemmikit ovat perheenjäseniä, kumppaneita ja oleellinen osa ihmisten elämää, joilla on edellä mainittujen tutkimusten mukaan positiivinen vaikutus ihmisten terveyteen sekä henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin.

Eläinlääkäripalveluiden saaminen Kemiin antaisi kotieläimen ottoa harkitsevalle tietoisuuden siitä, että eläinlääkintäpalvelua on saatavissa myös kotikaupungissamme, eikä kotieläimen otto estyisi ainakaan eläinlääkäripalvelun puuttumiseen.

Koska Kemin kaupunki ei voi vaikuttaa yksityisten eläinlääkäripalveluiden tuloon kaupunkiin, on luontevin vaihtoehto eläinlääkärin toimipisteen (vastaanotto) perustamiseksi Kemiin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen puitteissa.

Edellä mainitun johdosta on perusteltua selvittää mahdollisuudet eläinlääkärin toimipisteen (vastaanotto) perustamiseksi myös Kemiin.

Valmistelija esittää kaupunginhallitukselle, että se saattaa aloitteen Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaoston tietoon ja käsittelyyn sekä pyytää siltä vastausta aloitteen tekijälle ja Kemin kaupungille seuraavista asioista:

- 1) Onko jaostolla suunnitelmia ja aikataulutusta eläinlääkärin toimipisteen (vastaanotto) perustamiseksi myös Kemiin ja millä edellytyksillä ja kustannuksilla vastaanottopiste voitaisiin perustaa?
- 2) Onko jaostolla suunnitelmia ja aikataulutusta eläinten hätäpäivystysten järjestämiseen myös Kemiin ja millä edellytyksillä ja kustannuksilla se voitaisiin toteuttaa?

- 3) Vastauksessa tulisi huomioida sekä kokopäiväisen että muutamana päivänä viikossa auki olevan toimipisteen (vastaanotto) perustaminen Kemiin ja tämän kustannusvaikutus yhteistoiminta-alueelle.

Jo muutamana päivänä viikossa toimiva vastaanotto Kemissä auttaisi koirien ja kissojen omistajia merkittävästi. Yksinkertaisimmat toimenpiteet kuten rokotukset ja reseptilääkkeet saisi tällöin omasta kaupungista.

Vastausta pyydetään 31.10.2023 mennessä.

Vastaus pyydetään lähettämään Kemlin kaupungin kirjaamoon (kirjaamo@kemi.fi) ja siinä tulee mainita asian diaarinumero ().

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus saattaa aloitteen Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaoston tietoon ja käsittelyyn sekä pyytää siltä vastausta aloitteen tekijälle ja Kemlin kaupungille seuraavista asioista:

-Onko jaostolla suunnitelmia ja aikataulutusta eläinlääkärin toimipisteen (vastaanotto) perustamiseksi myös Kemiin ja millä edellytyksillä ja kustannuksilla vastaanottopiste voitaisiin perustaa?

-Onko jaostolla suunnitelmia ja aikataulutusta eläinten hätäpäivystysten järjestämiseen myös Kemiin ja millä edellytyksillä ja kustannuksilla se voitaisiin toteuttaa?

-Vastauksessa tulisi huomioida sekä kokopäiväisen että muutamana päivänä viikossa auki olevan toimipisteen (vastaanotto) perustaminen Kemiin ja tämän kustannusvaikutus yhteistoiminta-alueelle.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti saattaa aloitteen Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaoston tietoon ja käsittelyyn sekä pyytää siltä vastausta aloitteen tekijälle ja Kemlin kaupungille seuraavista asioista:

-Onko jaostolla suunnitelmia ja aikataulutusta eläinlääkärin toimipisteen (vastaanotto) perustamiseksi myös Kemiin ja millä edellytyksillä ja kustannuksilla vastaanottopiste voitaisiin perustaa?

-Onko jaostolla suunnitelmia ja aikataulutusta eläinten hätäpäivystysten järjestämiseen myös Kemiin ja millä edellytyksillä ja kustannuksilla se voitaisiin toteuttaa?

-Vastauksessa tulisi huomioida sekä kokopäiväisen että muutamana päivänä viikossa auki olevan toimipisteen (vastaanotto) perustaminen Kemiin ja tämän kustannusvaikutus yhteistoiminta-alueelle.

Kaupunginhallitus 22.01.2024 § 26
449/00.01.03/2023

Valmistelu

Pipsa Maikkula, Ympäristöpäällikkö, Meri-Lapin ympäristöpalvelut

Meri-Lapin ympäristöpalveluissa on kuusi eläinlääkärin virkaa ja eläinlääkäreiden toimipisteet sijaitsevat Torniossa, Tervolassa ja Simossa.

Tornioon on sijoittunut kolme eläinlääkäriä virkaa, Tervolaan kaksi ja Simoon yksi virka. Lisäksi jokaisella vastaanotolla työskentelee eläintenhoitaja. Kunnallisen eläinlääkäriin tehtäviin sisältyy eläinlääkintähuoltolain mukaiset peruseläinlääkintäpalvelut, painottuen nautojen, pieneläinten sekä hevosten hoitoon. Meri-Lapin alueella kunnan eläinlääkäriin tehtävä sisältää myös päivystysvelvoitteen kuuden eläinlääkäriin päivystysringissä.

Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) mukaan kunnan on järjestettävä arkipäivisin peruseläinlääkäripalvelut hyötyeläimille. Hyötyeläimellä tarkoitetaan kotieläintä, jota pidetään maataloutta tai muuta elinkeinotoimintaa taikka ihmiselle tarpeellista työsuoritusta varten. Nämä palvelut on järjestettävä myös muille kotieläimille, jos niitä ei muutoin ole yhteistoiminta-alueella saatavissa. Peruseläinlääkäripalveluihin kuuluu tuotantoeläinten ennaltaehkäisevä terveydenhuolto. Lisäksi kunnan on järjestettävä kiireellinen eläinlääkäripalvelu kaikille kotieläimille kaikkina vuorokaudenaikoina. Meri-Lapin ympäristöpalvelut järjestää peruseläinlääkäripalvelut kaikille kotieläimille mukaan lukien lemmikkieläimet.

Valtakunnallisen suunnitelman mukaan alueen elinkeinorakenne on syytä huomioida yhteistoiminta-alueen palveluja suunniteltaessa. Meri-Lapin alue on vireää nauta- ja lammastalousaluetta. Myös hevosia on poikkeuksellisen paljon erityisesti Tornion alueella. Meri-Lapin ympäristöpalveluiden näkemyksen mukaan eläinlääkäritoimintaa on pyritty järjestämään palvelutarpeen ja saatavilla olevan eläinlääkäriresurssin mukaan. Etenkin lääkäriresurssi ohjaa tällä hetkellä vahvasti toimintaa, hakijoita avoimiin virkoihin on vähän ja sijaisten löytäminen haastavaa.

Palvelutarve painottuu pitkälti Tornioon. Meri-lapin eläinlääkäreiden tilakäynnit ovat pääosin Tornio-Tervola akselilla, noin 80 % kotieläintiloista sijaitsee tällä alueella. Suurelän-käyntejä eläinlääkäreillä vuoden 2021 aikana Tervola Tornio alueella oli noin 970. Loput alueen kotieläintiloista sijaitsee pääosin Keminmaa-Simo alueella. Kunnan subventioiden osuus on virka-aikaan noin 50 €/100 km, joten eläinlääkäriin ajattaminen toistuvasti etäällä olevasta toimipisteestä tilakäynnille aiheuttaa tarpeettomia lisäkustannuksia kunnille. Lisäksi yhden pitkänmatkan tilakäynnin aikana hoitaa 4-10 pieneläinpotilasta.

Meri-Lapissa on otettu käyttöön koko alueen yhteinen puhelinliikennejärjestelmä takaisinsoittopalvelulla, jolla asiakaspalvelua on saatu merkittävästi parannettua. Hoitajat hoitavat pieneläinpuhelut yhden numeron kautta ja tuotantoeläinpuhelut ohjataan eläinlääkäreille soittopyynnöin (akuutit suoraan ajanvaraukseen). Uusi järjestelmä helpottaa eläinlääkäreiden työkuormaa sekä potilaiden hoitoon pääsyä, kun potilaita voidaan ohjata keskitetysti alueen kaikille eläinlääkäreille. Tuotantoeläinasiakkaille on lisäksi palvelu, jonka avulla he tavoittavat nopeasti useamman eläinlääkäriä ja hoitajan.

Potilaskäyntejä tekevien eläinlääkäreiden päiväjärjestystä on pyrittävä tehostamaan siten, että akuuttien sairasmatkojen tai pieneläinpotilaiden hoidon järjestäminen ei aiheuta muutoksia usean eläinlääkäriin ennalta suunniteltuun päiväjärjestykseen vaan muuttujien määrää voidaan rajata suunnitelmallisella työnjaolla.

Yhdelläkään vastaanotolla ei tällä hetkellä ole aina eläinlääkäri paikalla ja ajoittain hoitajakin on mukana tilakäynnillä.

Henkilöstön toiveena olisi yksi yhteisvastaanotto, joka palvelisi mm. laitteisto-, koulutus- ja erikoistumistarpeita sekä töiden järkevää jakautumista. Yhteisvastaanotolla kunta voisi halutessaan järjestää myös perustason ylittäviä palveluja kuten erikoiseläinlääkäripalveluja ja palveluja, jotka vaativat

erityisiä toimintavälineitä. Tähän malliin ei kuitenkaan olla siirtymässä mutta selvää on, että toiminnan järjestäminen niin, että optimoidaan työtehtävien järkevä ja tasaisempi jakautuminen, niin maantieteellisesti kuin ajankäytöllisesti, on tärkeää.

Eläinlääkärin vastaanoton sijoittaminen Kemiin ei tue eläinlääkintähuoltolain mukaista peruseläinlääkäripalvelua, alueen elinkeinorakennetta ja esitettyjä muutostarpeita, kun tarkastellaan koko Meri-Lapin alueen eläinlääkäripalveluita ja hoidon saatavuutta. Pääinvastoin tarvittaisiin useampi eläinlääkäri keskeisemmälle vastaanotolle, jotta työt saataisiin jaettua järkevästi erityisesti vajaamiehitystilanteissa. Lakisääteinen päivystyksellinen kiireellinen eläinlääkäripalvelu kaikille kotieläimille kaikkina vuorokaudenaikoina toteutetaan kuuden eläinlääkärin päivystysringissä ja päivystysvastaanoton sijainti riippuu siitä, millä klinikalla päivystävä eläinlääkäri työskentelee. Esitettyjen perustelujen pohjalta voidaan todeta, ettei Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaostossa ole esitetty suunnitelmia eläinlääkäri vastaanoton tai hätäpäivystyksen sijoittamisesta Kemiin.

Halutessaan kunta voi myös hankkia peruseläinlääkäripalvelut ja kiireellisen eläinlääkäriavun ostopalveluina yksityiseltä palvelujen tuottajalta.

Tornio 30.11.2023

Pipsa Maikkula, Ympäristöpäällikkö, Meri-Lapin ympäristöpalvelut

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi Meri-Lapin ympäristöpalveluiden / ympäristöpäällikkö Pipsa Maikkulan lausunnon kuntalaisaloitteeseen oman eläinlääkärin saamisesta Kemiin.
Päätös	Kaupunginhallitus palautti asian Meri-Lapin ympäristölautakunnalle uudelleen valmisteluun ja pyytää selvitystä eläinlääkäripalvelun saamisesta Kemiin osa-aikaisesti.